דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתמלה הוקדש לשם קרבן הנאכל הילכך דוחין אותו אצל שלמים שהן נאכלין ולא אצל עולה (1): **שאין נאכלין לכל אדם.** אלא לזכרי כהונה: **ליהוי מעשר.** דהא קדשים קליס הוא: בכור ומעשר אין טעונין נסכים בפרק שני מדות (מנחות דף נ.): **במעשר בהמה כתיב יהיה קודש לא יגאל ודרשינן בבכורות** בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) **דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: עברה עברה.** בבכור כתיב (שמות יג) והעברת כל פטר רחם ובמעשר כתיב כל אשר יעבור תחת השבט (ויקרא כז): **למילקא עלה.** משוס לא יחליפנו: **זו תמורה.** (1) ממש שהעומדת [1] כשהיא חולין אצל בהמת קדשים והמיר יא] הוא דהויא תמורה: **ואין אחר.** זבח (2) ראשון ששחטו לשם תמורה: **ומותרו בעי נסכים.** דהא אמרת שלמים ניהוי יב]: **דמוסר תודה עצמה.** כגון הפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה אין השניה טעונה לחם כדאמרי' בפ' התודה (מנחות דף עט:) זבח התודה טעון לחם ולא ולדה ולא תמורתה ולא חליפתה טעונין לחם: **ומוסר דאמי לה מעצמה.** תודה שבאה ממותר פסח: **דילמא במוסר אשם כתיב.** האי ואם מן הצאן דאשם נמי איל תמים יג] מן הצאן הוא ואינו בא מן הבקר: **בכל צאן.** בכבשים ועזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו בא מן העזים: **בכל אחר אם אמר.** בכל מקום אתה אומר מן להוציא הוא כגון מן הבהמה להוציא רובע ונרבע מן הבקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה (ב"ק דף מ.): **ולאו אתה אומר מן לרבות.** דקאמרת [מן הצאן] פסח משמע שבא מכל צאן: **ה"ג.** כי מוקמינן לה בפסח מן להוציא הוא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה ומיהו הצאן מכל מין צאן משמע בין כבשים בין עזים ומיעוטא דמן לנקיבות אתא: **ה"ג דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה: והא מדכתיב אם כבש (ט) אם עז מכלל דלאו במוסר הפסח הוא דכתיב.** אלא בשלמים גרידי וה"ק אם נדר להביא מן הצאן יביא איזה שירצה או כבש או עז דאי במוסר הפסח כתיב למה לי אם כבש אם עז פשיטא דמכבשים ומעזים הוא בא דהא בגופיה כתיב מן הכבשים ומן העזים (שמות יב): **לכדתניא כו'.** לחלק ביניהם ולפרש הילכותיהן לומר (י) שהכבש טעון אליה למזבח והעז אין אלייתו בכלל אימורים: **כבש.** קרא יתירא הוא דכיון דכתיב [מעיקרא ואם מן הצאן וכתיב] בתריה ואם עז מכלל דעד השתא בכבש איירי דאין לך מן הצאן אלא שני מינין: **נאליה.** שתהא קריבה עם אימורין כנגד הכליות ולמטה דכתיב לעומת העלה יסירנה (ט) מקום שהכליות יושבות: **שלמים הבאים מחמת פסח.** חגיגת ארבעה עשר דכתמרי' בפסחים (דף סט:): **והא מהכא נפקא.** דפסח שעברה שנתו קרב שלמים והלא זה הוא מותר הפסח והא ילפת לה לעיל מדאמרה דשמואל: **ומאי ניהו שלמים.** דבאין מכל צאן ובקר בין זכרים ובין נקיבות: עיברה

דוחין קדשים הנאכלים אצל קדשים הנאכלין ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאינן נאכלין אטו חטאת ואשם מי לא מיתאכלי אלא דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין לכל אדם ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאין נאכלין לכל אדם רבי יוסי ברבי אבין אמר דוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים ואין דוחין קדשים קלים אצל קדשי קדשים מתקיף לה רב יצחק ברבי סבריו [א] אימא שחטיה לשם מעשר ליהוי מעשר [ב] למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים ולמלקא [ג] עליה (בלא ימכר) [1] בלא יגאל אמר קרא [2] העשירי יהיה קודש זה מעשר ואין אחר מעשר אימא שחטיה לשם בכור ליהוי כבכור למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים [ד] אי נמי דליתביה לכהנים בכור נמי [ה] עברה עברה ממעשר גמר ואימא שחטיה לשם תמורה ליהוי תמורה למאי הילכתא למלקא עליה אי [ה] נמי למיקם עליה [3] בלא ימכר ולא יגאל אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן אמר קרא [4] והיה הוא ותמורתו זו תמורה ואין אחר תמורה ואימא שחטיה לשם תודה ליהוי כי תודה למאי הילכתא להטעינו לחם מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי לחם ומותרו בעי לחם אי הכי השתא נמי מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי נסכים ומותרו בעי נסכים אנן הכי קאמרינן מי איכא מידי דמותר תודה עצמה לא בעי לחם ואילו מותר דאתיא להו [ו] מעלמא בעיא לחם מתקיף לה רב [יימר] בריה דרב הילל וממאי דבמותר פסח כתיב דילמא במותר אשם כתיב אמר רבא [ז] אמר קרא [5] ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר השוה בכל (ח) הצאן מתקיף לה ר' אבין בר חייא ואיתימא ר' אבין בר כהנא בכל אתר את אמרת מן להוציא וכאן מן לרבות אמר ר' מני הכא נמי מן להוציא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי (ט) בנקיבה מתקיף לה רב חנא בגדתאה ומי מצית אמרת דכי כתיב האי במותר פסח כתיב והא מדכתיב [6] אם כשב (ג) [7] אם עז מכלל דלאו במותר פסח כתיב ההוא מיבעי ליה [ז] לכדתניא (ד) כבש [ז] לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כבש [ח] לרבות [8] פסח שעיברה שנתה ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק [7] כשהוא אומר (י) אם עז הפסיק הענין לימד [2] על העז שאינה טעונה אליה והא מהכא נפקא מדאבוה דשמואל נפקא [3] דאמר אבוה דשמואל ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים [4] ואכתי [5] מדרב נחמן אמר רבה בר אבוה נפקא [6] דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [7] מנין [8] למותר פסח שקרב שלמים שנאמר [9] וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים אלא מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא תלתא קראי כתיבי

דוחין קדשים קלים. נראה דבין ר' יוסי בר' אבין ורבי אבין איכא ביניהו בכור דלרבי אבין ליכא למיפרך מבכור דאין נאכל לכל אדם: **דלא ליבעי נסכים.** הוה מצי למימר דלא ליבעי תנופת חזה ושוק: **למאי נפקא מינה למילקא עליה בלא יגאל.** תימה היכי לקי אחר שחיטה אלא יגאל הא אמרינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דלאחר שחיטה מדרבנן: **העשירי זה מעשר.** אבאי דרשינן מינה (ב"מ דף ז.) עשירי ולאי ולא עשירי ספק: **אי** נמי דליתביה לכהנים. הוה מצי למימר נמי דלא בעי סמיכה כדדרשינן בת"כ וסמך ידו על ראש קרבנו ולא בכור ומעשר ופסח (מנחות דף לב:): **דילמא במותר אשם כתיב.** תימה הא כתיב הכא לזבח השלמים ואילו מותר אשם קרב עולה וי"ל דהאי דכתיב לזבח השלמים אלא שיהיה לזבח השלמים אלא שיעקור שם אשם ממנו לשחטו לשם שלמים או לשם זבח אחר כדדרשינן ליה (לעיל דף ח:) בכלל ופרט ולעולם קרב עולה ואתא קרא למימר דבעי עקירה: **ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים.** פי' בקונטרס חגיגת ארבעה עשר וכן לקמן סוף כל הפסולים (דף לו.) גבי תודה שנאכלת ליום ולילה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי' בקונטרס שלמי פסח חגיגת י"ד וקשה דבפסחים גאלו דברים (דף עח: ושם) דרש מקרא בהדיא דחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה אחד [ובת"כ [9] בפ' בשר [10]] זבח תודת שלמיו מרבי חגיגת י"ד לשני ימים ולילה אחד) ושלמים הבאין מחמתו ליום ולילה ונראה דודאי שלמי פסח דכל הפסולין (דף לו.) היינו מותר הפסח כי ההוא דת"כ ובפסחים פ' האשה (דף פט.) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם דקאמר ונייתי מותר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפ"ק דר"ה (דף ה.) קרי למותר הפסח שלמי פסח דחשיב פסח לגבי תאחר ופריך פסח זימנא קביעא ליה כו' ומשני מאי פסח שלמי פסח סד"א הואיל ומחמת פסח קאתו ועל כרחיה לאו היינו חגיגת י"ד דכיון דקתני פסח לא שביק מותר הפסח דמיקרי פסח טפי דהיינו פסח ממש ומוקי לה בחגיגת י"ד [11] ושלמים הבאין מחמת הפסח דשמעתין נמי היינו מותר הפסח אע"ג דכבר תנא פסח שעיברה שנתו האי שלמי פסח הוי לא עיברה שנתו ולא זמנו או עיברה זמנו [12] ולא שנתו אע"ג דמקרא אחרינא נפקי הכי רגילות התנא כמו (ב"מ דף ג.) והתעלמת דדרש פעמים שמתעלם כגון זקן ואינה לפי כבודו וכהן והוא בבית הקברות [ושלו מרובה משל חבירו אע"ג] דקרא לא אתי אלא לזקן ואינה לפי כבודו ובפ' מי שהיה טמא (פסחים דף לו:) פי' בקונטרס דהיינו תמורת פסח עצמו ואע"ג דדרשינן התם הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא מוכח התם דכל היכא דפסח קרב גם תמורתו קריבה ולקמן פרק ב"ש (דף לז:) בתחלתו נדקדק [13] וכן משמע דפריך מותר הפסח ליהוי תודה למאי [14] להטעינו לחם מי איכא מידי כו' ולימא להיות

מסורת הש"ס

[א] [לקמן לז: מעילה יג. תמורה ה:], [ב] פסחים לו: לז. מנחות פג:, [ג] תי"ב שם פ"כ הי"א, [ד] שם, [ה] לעיל ח:, [ו] כמו וליטעמיך, [ז] לעיל ז: [מנחות פג: פסחים ע:], [ח] עי' במסה"ש לעיל ז ע"ב אות ט', [ט] חולין יא., [י] צו פרש"ז פי"ב ה"ח, [כ] עי' מנחות פג תוד"ה ושלמים.

הגהות הב"ח

(א) גמ' השוה בכל צאן כל"ל ולות ס' נמתק: (ב) שם ולא אתי נקבה כל"ל ולות ב' נמתק: (ג) שם מדכתיב אם כשב ואם עז: (ד) שם לכדתניא כשב לרבות: (ה) שם כשהוא אומר ואם עז: (ו) רש"י ד"ה דוחין וכו' אצל עולה שאין נאכל הס"ד: (ז) ד"ה זו תמורה תמורה ממש: (ח) ד"ה ואין אחר זבח אחר שחטו: (ט) ד"ה והא מדכתיב וכו' ואם עז וכו' במותר פסח הוא וכו' במותר פסח כתיב למה לי אם כשב אם: (י) ד"ה לכדתניא וכו' לומר שהכשב טעון וכו' אימורין הס"ד ואח"כ מ"א כשב יתורת וכו' הטמא בכשב אייר:

שינויי נוסחאות

א] כ"מ בברייתא (שו"מ. וכ"ה בכ"מ וד"ו ב'). איכדא לא מלינו שם סבריו ולא סברין בכולהא ש"ס בבלי וירושלמי. שו"כ בס' זבח"מ בכל דבר' כוונת הש"מ לרב יאמק מרבנן סבוראי וקרי ליה בריי לאמתנו: ב] כמעשר (כי"צ). וכן לקמן ליהוי בתמורה: ג] ס"מ ולמיקם עליה (כי"צ, שו"מ). ועי' תוס' כאן שנתקשו מ"ט לקי: ד] כ"מ נוסף א"נ למיקם עליה בלא ימכר ולא יגאל (שו"מ. ובדלעיל): ה] א"נ וכו' עד ולא יגאל, ליתא בכתה"י ובכ"מ. וכן מחקו הרש"ם. דע"כ בתמורת שאר קרבנות מיירי ולא בתמורת בכור ומעשר דאינן קרבין בדלקמן דף לז, ובתמורת שאר קרבנות לא קאי בלא ימכר (עו"ש): ו] ל"ל לה (שו"מ): ז] מיבות אמר רבא ליתא בכי"מ ומיר"ב (אלא דשם נוסף זה עה"ג): ח] בכתה"י כשב: ט] כ"מ ותו אכתי (פרי"ד). וע' מסה"ש אות י: י] שהוענמדה (*ש"מ): יא] והמיר בה (שו"מ): יב] בכ"מ נוסף ושלמים בעי סמיכה ונסכים. ובכתה"י כלפניו: יג] תיבת תמים ליתא בכתה"י ותפו"י אלא מדפ' פפד"מ ומלך. ונוסף גם בכ"מ: יד] המוקף ב"ה בכ"מ, וכ"ל ובשר. וכ"ה בכ"מ. ובדפו"י מסר כ"ז ואפשר שנמצא בשל דילוג הדומות, וכ"ג מהמשך. ועי' תוס' פסחים עא ב ד"ה לימד. ועי' פ"מ שנתקשה, ומגש"כ לק"מ: טו] כ"מ שנתו וזמנו (שמכ"י וכע"ז בבה"ז). וכ"ש כתב דטעות הוא והגכון כלפניו: טז] כ"ל מדקדק (ש"מ): יז] למאי הלכתא (ש"מ): יח] לכאורה יש כאן חסר וגמגוס, ותולי כ"ל עד"ז, ור"ל דבר הבא מכל צאן יהיה לזבח שלמים א"כ מכל הצאן כבר ידענו דשלמים באים מכל צאן, וכמו כן פסח ידענו שפיר כו':

שיטה מקובצת

ולמילקא עליה בלא (יבמר) [יגאל]. תימה דהא [בפרק כל פסולי המוקדשים] (בכורות דף לב:) ילפינן לה ממתורה מה תמורה מחיים אף [מעשר] מחיים, וכי [עביר] פסח לשם מעשר אחר שחיטה הוא [ואינו עובר] עליו משום לא יגאל. ואומר ריב"א דמכי שחיט [ליה] אתעקר משם פסח [ועדיין] הוא חי ואיתיה בלא יגאל כדאמרי' (יבמות קב:) שחט שנים או רוב שנים הרי הוא כחי לכל דבריו (תוס' שוב): **והא** מדכתיב **אם כשב.** פ"ה לפי כמותר הפסח כו'. וקשה לפי' שני דפיקשתי לעיל דמייתוהו דקרא קא דרים, שפיר איצטריך אם כבש אם עז לגופיה (לרבה ומעטו וריבה דכתיב גבי שלמים) דאין מקרא יוצא מידי פשוטו, והילכך איצטריך משום שלמים, שאם נדר מן הצאן יביא מה שירצה או כבש או עז. (ועוד) דלעיל היה לו להקשות זאת הקושיא. לכך פי' הר"מ דהא אתקפתא דהא דאמר דבר הבא מן הצאן דאי הוה בכל צאן. וה"ק אע"ג דמותר אם כבש אם עז דבא מן הצאן ומאי מן הצאן דבר הבא מן הצאן. ומ"ק אע"ג דמותר אם כבש אם עז לגופיה לשלמים לומר שבאים מן הצאן שהרי מן הצאן ליכא למילף דהא [מן] הצאן לא משמע כי אם מקצת צאן דשייך בחטאת. אלא אי אמרת קרא מיירי במותר הפסח וה"ל דבר הבא מכל צאן יהיה בזבח שלמים, הא שלמים לקרבו בזבח פסח [ד"ה] ופסח ידענו שפיר מקרא אחרינא שבא מכבש ועז דכתיב (שמות יב. ה) מן הכבשים ומן העזים מקומו, וה"כ (או כבש אם) [אם כבש אם] עז לומר לי. אלא ש"מ דלא בתותר פסח כתיב: **אלא תלתא קראי בתיבי.** (פי' חד לקודם ומנו. ונראה לפרש דקרא דלעיל ואם מן הצאן מייירי בקודש ומנו ולהכי בעי עקירה כדפי' לעיל (בשמו) [דלשמו] פסול מבעין הפרטו או מריבה ומיעטו, אבל איך קראי מייירי בחטאת ומנו ולא משמעע מייירו דבעי עקירה אלא משמעע מייירו דלגמרי הוו שלמים בלא עקירה. ומאן דאמר (פסחים דף עג:) דלאחר זמנו נמי בעי עקירה אע"ג דלא מוכח מקראי מ"מ ילף לה מקודש ומנו. וא"ת מאי פריך והא מהכא נפקא מהתם נפקא מן הצאן דבר הבא בכל צאן דמייירי קודש ומנו לעבדה שנתו דמייירי בחטאת ומנו דמייירי בחטאת פסח [אלא] ובקר אהכיא דעבדה שנתו דמייירי לאחר זמנו. אבל מהכיא דמן הצאן דמייירי קודש ומנו לא פריך, דבפיר היה יודע דמייירי בחטאת פסח בקודש ומנו מדבעי עקירה, ותגב דמצרף נמי קרא דמן הצאן. כך נראה לפרש (תוס' שוב): **תוד"ה דילמא כו' ואילו מותר אשם** קרב עולה לפר"ת או רועה לפרש"י כדאמרי' (בכורות טו.). כל שבחטאת מתה בחשש רועה. וי"ל דאתמא קרא לפרושי דהא דאמרי' בחשש רועה היינו קודש עקיבה שבחטאת קמתמא אבל אם עקר אותו משם אשם בשעת שחיטה אשמועי' קרא דהוי שלמים (תוס' שוב): **ד"ה** ושלמים. ונראה דודאי שלמי פסח דבל הפסולין חיינו מותר הפסח. אמנם ריב"א מפרש כפרש"י דבמותר פסח לא אייתי, אי"כ היינו עברה שנתו (גליון):

שיאכל פסח על השובע (שם ובפסחים צו: בלשון אחר) **ושלמים הבאים מחמת הפסח.** מותר פסח כגון תמורתו ופסח שנתכפרו בעליו בתחר

תורה אור השלם

1. לא יִבְקַר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יַמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יַמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל׃ ויקרא כז, לג
2. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ ויקרא כז, לב
3. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה׃ ויקרא כז, כח
4. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בָּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ׃ ויקרא כז, י
5. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תְּמִימִם יַקְרִיבֶנּוּ׃ ויקרא ג, ו
6. אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ ויקרא ג, ז
7. וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ ויקרא ג, יב
8. וְזָבַחְתָּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וָבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם׃ דברים טז, ב

מוסף רש"י

והא מדכתיב. בהסוה עניגה אם כשב אם עז, מכלל דמן הצאן לבעיל מיעט לאו כמותר פסח כתיב, אי אמרת בשלמים בכמותר אשם כתיב דהוי אינ להכי איצטריך למיהדר למיכתב אם כשב אם עז דאיכא אלא בחטאת ולא בשלמים דאיכא מישתעי עד השתא אלא בחטאת אלא אי אמרת בפסח כתיב כיון דאמרת דעד השתא נמי מישתעי קרא בכמותר פסח דהוי כשב מו למה ליה למיהדר ולמיכתב אם כשב כיון דבפיפא כתיב אם עז מיפשוט דאלא בלעיל נמי מישתעי בכשב, אלא ודאי מדאיצטריך קרא למיהדר ולמיכתב אם כשב דעד השתא מישתעי בחיל אשם (כר"פ, מיסוד אחר של רש"י) **ההוא מיבעי ליה כו'.** כלומר אע"ג דמן הצאן מישתעי בכמותר פסח דהוי כשב, איצטריך למיכתב אם כשב לרבות פסח לאליה בדבר אליה מב א מיי' פ"ד מהל' ק"פ ה"ז:

מג ב מיי' פ"ז מהל' מעה"ק הלכה יח:

ג מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הל"ט ופ"ד מהל' קרבן פסח הל' י:

תורה אור השלם

1. לא יִבְקַר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יַמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יַמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל׃ ויקרא כז, לג
2. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ ויקרא כז, לב
3. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה׃ ויקרא כז, כח
4. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בָּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ׃ ויקרא כז, י
5. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תְּמִימִם יַקְרִיבֶנּוּ׃ ויקרא ג, ו
6. אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ ויקרא ג, ז
7. וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ ויקרא ג, יב
8. וְזָבַחְתָּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וָבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם׃ דברים טז, ב

מוסף רש"י

והא מדכתיב. בהסוה עניגה אם כשב אם עז, מכלל דמן הצאן לבעיל מיעט לאו כמותר פסח כתיב, אי אמרת בשלמים בכמותר אשם כתיב דהוי אינ להכי איצטריך למיהדר למיכתב אם כשב אם עז דאיכא אלא בחטאת ולא בשלמים דאיכא מישתעי עד השתא אלא בחטאת אלא אי אמרת בפסח כתיב כיון דאמרת דעד השתא נמי מישתעי קרא בכמותר פסח דהוי כשב מו למה ליה למיהדר ולמיכתב אם כשב כיון דבפיפא כתיב אם עז מיפשוט דאלא בלעיל נמי מישתעי בכשב, אלא ודאי מדאיצטריך קרא למיהדר ולמיכתב אם כשב דעד השתא מישתעי בחיל אשם (כר"פ, מיסוד אחר של רש"י) **ההוא מיבעי ליה כו'.** כלומר אע"ג דמן הצאן מישתעי בכמותר פסח דהוי כשב, איצטריך למיכתב אם כשב לרבות פסח לאליה בדבר אליה מב א מיי' פ"ד מהל' ק"פ ה"ז:

מג ב מיי' פ"ז מהל' מעה"ק הלכה יח:

ג מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הל"ט ופ"ד מהל' קרבן פסח הל' י: